

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΘΕΜΑ

Η εργασία «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1974 – 2004» είναι μία προσπάθεια συνοπτικής συγκέντρωσης των εκλογικών αναμετρήσεων που πραγματοποιήθηκαν μετά την πτώση της Δικτατορίας μέχρι και το έτος 2004. Η ερευνητική προσπάθεια λαμβάνει υπόψη της και συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της στους λόγους προκήρυξης των εκλογών, στις χρονολογίες διεξαγωγής, στους υποψηφίους πολύ έλαβαν μέρος σ'αυτές στα αποτελέσματα καθώς και στο γενικότερο συνταγματικό πλαίσιο και εκλογικό σύστημα.

Οι εκλογές ως ύψιστη έκφραση της λαϊκής ετυμηγορίας καθόλη την διάρκεια της μεταπολίτευσης βρέθηκαν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του Ελληνικού λαού καθώς τα εκλογικά αποτελέσματα έδωσαν το στίγμα τους στην ελληνική εξωτερική και εσωτερική πολιτική θάβοντας πίσω της τις θλιβερές μέρες ντροπής που έδωσε η χώρα την περίοδο 1967-1974.

Κατά τη διάρκεια των 30 χρόνων από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας αναδείχθηκαν μεγάλες πολιτικές προσωπικότητες που σημάδεψαν με την παρουσία τους τη νεότερη πολιτική ιστορία και έθεσαν τις βάσεις για μια νέα Ελλάδα με ενεργή παρουσία και έντονη συμμετοχή σε όλα τα κοινωνικοπολιτικά – οικονομικά τεκταινόμενα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημητρόπουλος Ανδρέα, Γενική Συνταγματική θεωρία 2004 Αθήνα
- Κώστας Χρυσογόνος, Εκλογικό Σύστημα και Σύνταγμα 1996
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Πολιτικής Επιστήμης Εκλογές και κόμματα στη Δεκαετία του 80, 1990.
- Δημητρόπουλος Ανδρέας, Η Διάλυση της βουλής 1992.
- Πικραμένος Μιχάλης, Ο Θεσμός της Υπηρεσιακής Εκλογικής Κυβέρνησης 1987
- ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΛΟΓΟΙ, ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ 1998
- Ηλίας Νικολακόπουλος Εισαγωγή στη Θεωρία και την Πρακτική των εκλογικών Συστημάτων 1989
- Λούλης Γιάννης Τα Είκοσι Χρόνια που Άλλαξαν την Ελλάδα
- Διαμαντόπουλος Θανάσης Εκλογικά Συστήματα
Θεωρία και Πρακτικές Εφαρμογές
- Καλογήρου Νικόλαος Προεδρευομένη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία και Εκλογικό Σύστημα 1989
- Το Βήμα Ένθετο 30 Χρόνια Εκλογικών αναμετρήσεων 25, 26, 27, 28, 29/2-2004, 2, 3, 4, 5/3-2004

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Βιβλιογραφία

Περιεχόμενα

Κυρίως Μέρος

Κεφάλαιο

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Αποκατάσταση της Δημοκρατίας

Μετά την κατάλυση της Δημοκρατίας το 1967 από τους Συνταγματάρχες συντελέσθηκαν έκτροπα σε βάρος του Ελληνικού λαού και η δικτατορία δεν κατάφερε ποτέ να κερδίσει τη συναίνεση έστω και ενός περιορισμένου τμήματος του ελληνικού λαού. Η δικτατορία δεν μπόρεσε να νομιμοποιήσει την εξουσία της.

Η οργή του λαού εναντίον της 21ης Απριλίου σιγόβραζε με κορυφαίες εκδηλώσεις την απόπειρα δολοφονίας του δικτάτορα Γεωργίου Παπαδόπουλου και ισχυρό άνδρα του καθεστώτος τον Αύγουστο του 1968 από τον Αλέξανδρο Παναγούλη. Οι φοιτητές της Νομικής πρωτοπόροι στον αγώνα κατά της δικτατορίας αρχίζουν και οργανώνονται και το Μάρτιο του 1973 καταλαμβάνουν τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Αθήνας. Ύστατη εκδήλωση της αγανάκτησης και της αποδοκιμασίας η εξέγερση των φοιτητών του Πολυτεχνείου στις 14 Νοεμβρίου 1973 που κατέληξε αρχικά στην κατάληψη του Πολυτεχνείου και στην αντίδραση των συνταγματάρχων με την εισβολή άρματος μάχης από την κεντρική σιδερένια πύλη στο προαύλιο πατώντας επί των πτωμάτων των φοιτητών το αίμα των οποίων κύλησε μέχρι το οδόστρωμα της οδού Πατησίων, σημάδια της αθλιότητας και του ηθικού ξεπεσμού του καθεστώτος¹.

Τις πρώτες πρωϊνές ώρες της 24ης Ιουλίου 1974 ο πρώην αρχηγός της ΕΡΕ Κωνσταντίνος Καραμανλής ορκίστηκε

---

¹ Σπύρος Σακελλαρόπουλος Η Ελλάδα στη Μεταπολίτευση σελ.23

πρωθυπουργός. Από το 1963 ζούσε αυτοεξόριστος στο Παρίσι. Η επιλογή του Καραμανλή ήταν το αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξύ Ευάγγελου Αβέρωφ – Τοσίτσα (ο οποίος ήταν στενός συνεργάτης του Καραμανλή και απολάμβανε την εμπιστοσύνη του στρατού και της ηγεσίας του καθεστώτος) και του στρατηγού Γκιζίκη ο οποίος είχε διορισθεί από τη χούντα Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο Αβέρωφ υπερέκρασε την τελευταία στιγμή τη συμφωνία να περάσει η εξουσία από κοινού στα χέρια των δύο μεγαλύτερων πολιτικών Κομμάτων με τον Παναγιώτη Κανελλόπουλο αρχηγό της Ε.Ρ.Ε. και Πρωθυπουργό και τον Γεώργιο Μαύρο αρχηγό της Ένωσης Κέντρου και αναπληρωτή Πρωθυπουργό και Υπουργό Εξωτερικών.

Ιστορική ημέρα για τη χώρα αλλά και για τον Κων/νο Καραμανλή. Ο Καραμανλής πήγε αμέσως στο γραφείο του στρατηγού Γκιζίκη του έθεσε δύο όρους προκειμένου να αναλάβει άμεσα την εξουσία. Πρώτον οι στρατιωτικοί θα επέστρεφαν στο έργο τους και δεύτερον ότι οι πολιτικοί θα υποστήριζαν απόλυτα τις κινήσεις του. Οι όροι του έγιναν δεκτοί και ο Κων/νος Καραμανλής ορκίσθηκε Πρωθυπουργός στις 4 το πρωί ενώπιον του Αρχιεπισκόπου Αθηνών. Είναι χαρακτηριστικό του κλίματος που επικρατούσε και τις γενικότερης ασφάλειας που ένιωσε ο Καραμανλής μετά την ορκωμοσία του το ότι σπανίως διέμενε στη σουίτα που είχε στο ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία». Συνήθως κοιμόταν σε μια μικρή θαλαμηγό που ήταν αγκυροβολημένη ανοιχτά της Γλυφάδας δίπλα σ' ένα αντιτορπιλικό. Η Κυβέρνηση που δημιούργησε ο Καραμανλής περιλαμβάνει στελέχη των δύο μεγάλων προδικτατορικών κομμάτων

της Ε.Ρ.Ε. και της Ε.Κ. Η Κυβέρνηση νομιμοποίησε αμέσως το σύνολο των ελληνικών πολιτικών δυνάμεων και στις 20 Οκτωβρίου προκήρυξε εκλογές για τις 17 Νοεμβρίου 1974. Λίγες ημέρες νωρίτερα στις 25 Σεπτεμβρίου δημοσιεύτηκε ο εκλογικός νόμος καθιέρωσης ως σύστημα την ενισχυμένη αναλογική.

Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στις 24 Ιουλίου 1974 δημιουργείται από τον Κων/νο Καραμανλή κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας. Η Κυβέρνηση αυτή την 1η Αυγούστου 1974 προχώρησε στην προσωρινή ρύθμιση του συνταγματικού καθεστώτος της χώρας επανέφερε σε ισχύ το Σύνταγμα του 1952 εκτός από τις διατάξεις που αφορούν τον βασιλιά². Στις 2 Οκτωβρίου 1974 προκηρύσσονται εκλογές για τις 17 Νοεμβρίου 1974. Οι εκλογές αυτές αποτέλεσαν ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα της σύγχρονης Ελλάδας.

Ήταν η αφετηρία για την αποκατάσταση των δημοκρατικών θεσμών και τη μετάβαση σε μια νέα περίοδο πολιτικής σταθερότητας και εθνικής συμφιλίωσης. Η τουρκική εισβολή στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου 1974 αποτέλεσε την αρχή του γρήγορου τέλους της στρατιωτικής Κυβέρνησης της Αθήνας. Αφού δόθηκε από την χούντα η εντολή για γενική επιστράτευση και έγινε φανερή η έλλειψη όχι μόνον της ετοιμότητας των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων αλλά και της διάθεσης των ελλήνων πολιτών να υπακούσουν στις εντολές της στρατιωτικής Κυβέρνησης τα γεγονότα άρχισαν να αποκτούν ραγδαία εξέλιξη.

---

² Δημητρόπουλος Ανδρέας Γενική Συνταγματική Θεωρία σελίδα 353

Μία μόνο ημέρα μετά την τουρκική εισβολή το Γενικό Επιτελείο Στρατού συνειδητοποίησε και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ένοπλες δυνάμεις δεν ήταν σε θέση να έρθουν σε πολεμική αντιπαράθεση με την Τουρκία. Έτσι η στρατιωτική Κυβέρνηση της Αθήνας άρχισε να αναζητεί επείγοντως μία πολιτική λύση στην τεράστια κρίση στην οποία είχε εμπλακεί. Η επιστροφή του Κων/νου Καραμανλή από το εξωτερικό και η ανάληψη της εξουσίας από αυτόν στις 24 Ιουλίου έπειτα από μία αποτυχημένη διαδικασία να αναλάβουν την εξουσία από κοινού τα δύο μεγαλύτερα κόμματα δηλαδή η ΕΡΕ με τον Παναγιώτη Κανελλόπουλο και η Ένωση Κέντρου με τον Γεώργιο Μαύρο αποτέλεσε την αρχή της μεταβατικής περιόδου από τη δικτατορία στη Δημοκρατία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΚΛΟΓΕΣ 1974

Με το Π.Δ. 651/74 αφού λήφθηκαν υπόψη οι διατάξεις α) του άρθρου 37 Συντάγματος, β) της από 1/1-8-1974 καταστατικής Συνταγματικής πράξεως περί αποκαταστάσεως της Δημοκρατικής νομιμότητας και ρυθμίσεως θεμάτων του δημοσίου βίου μέχρι του οριστικού καθορισμού του πολιτεύματος και της καταρτίσεως νέου Συντάγματος της χώρας, γ) τις από 3/4-10-1974 συνταγματικής πράξεως «περί προσφυγής εις την λαϊκή ετυμηγορία προς ολοκλήρωση της δημοκρατικής νομιμότητας, δ) του άρθρου 31 του 592/63 ΒΔ περί Κωδικοποίησης των ισχυουσών διατάξεων της νομοθεσίας περί εκλογής βουλευτών ως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ΝΔ 65/74 περί τροποποίησης και συμπληρώσεως του υπ' αριθμό 592/63 ΒΔ περί Κωδικοποίησης των ισχυουσών διατάξεων περί εκλογής βουλευτών» προτάσεις του Υμετέρου Υπουργικού Συμβουλίου.

Άρθρο μόνον εις εκτέλεση των Κυβερνητικών προς τον Ελληνικό λαό επαγγελιών περί αποκαταστάσεως της κανονικής λειτουργίας του Δημοκρατικού Πολιτεύματος συγκαλούμε τους εκλογείς προς εκλογή βουλευτών την 17 Νοεμβρίου 1974, των δε εκ των εκλογών μέλλουσας να προκύψει Βουλήν την 2αν Δεκεμβρίου 1974.

Η εκ των εκλογών τούτων συγκροτηθησόμενη Βουλή θέλει έχει και την εξουσία αναθεωρήσεως πασών των διατάξεων του Συντάγματος πλην

των καθοριζουσών την μορφή του πολιτεύματος ήτις θα καθορισθεί
δια δημοψηφίσματος.

3 Οκτωβρίου 1974

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Φαίδων Γκιζίκης

Τα κόμματα που μετείχαν στις εκλογές αυτές ήταν τα εξής:

Νέα Δημοκρατία (Κωνσταντίνος Καραμανλής)

Ένωση Κέντρου Νέες Δυνάμεις (Γεώργιος Μαύρος)

ΠΑ.ΣΟ.Κ. (Ανδρέας Παπανδρέου)

Ενωμένη Αριστερά (Ηλίας Ηλιού)

Εθνική Δημοκρατική Ένωση (Πέτρος Γαρουφαλλιάς)

Συνασπισμός Φιλελεύθερης Δημοκρατικής Ενώσεως Σοσιαλιστικού

Κόμματος Ελλάδος (Ιάκωβος Διαμαντόπουλος – Διονύσιος
Μπενετάτος)

Επαναστατικό Κομμουνιστικό Κίνημα Ελλάδος (διοικούσα Επιτροπή)

Δημοκρατική Ένωση Κέντρου (Ιωάννης Ζίγδης)

Τα αποτελέσματα των εκλογών.

Σύνολο εγκύρων ψηφοδελτίων 4.908.974

Από αυτά έλαβα

Κόμμα	Ν.Δ.	ΕΚ/ΝΔ	ΠΑ.ΣΟ.Κ.	Ε.Α.
ψηφοί	2.669.133	1.002.559	666.413	464.787
ποσοστό	54,37%	20,42%	13,58%	9,47%
έδρες	220	60	12	8

Η λήξη των εκλογών βρίσκει νικητή τον Κωνσταντίνο
Καραμανλή πρώην Αρχηγό της ΕΡΕ (Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση).

Δεύτερο τον Γεώργιο Μαύρο, τρίτο τον Ανδρέα Παπανδρέου το γιο του Γέρου της Δημοκρατίας με το νεοϊδρυθέν ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τέταρτο την Ενωμένη Αριστερά.

Ένα γεγονός που επηρέαζε ολόκληρη τη λειτουργία της χώρας είναι το Πολιτικό ζήτημα. Οι εκλογές του 74 διεξήχθησαν στο πλαίσιο του Συντάγματος του 1952, δηλαδή το πολίτευμα της χώρας ήταν η βασιλευόμενη Δημοκρατία. Στις 8 Δεκεμβρίου 1974 διενεργήθηκε δημοψήφισμα με το οποίο το 69,2% του εκλογικού σώματος τάχθηκε μία της αβασίλευτης Δημοκρατίας. Στις 7 Ιουνίου 1975 η Ε' αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων ψήφισε το νέο Σύνταγμα το οποίο τέθηκε σε ισχύ σελ. 11 Ιουνίου 1975.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο**ΕΚΛΟΓΕΣ 1977**

Μετά από μία τριετή διακυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή στο τιμόνι της Νέας Δημοκρατίας αποφασίζεται η πρόωρη προκήρυξη εκλογών.

Αιτία της πρόωρης διάλυσης της βουλής ήταν σύμφωνα με το 975/1977 Π.Διάταγμα που εξέδωσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Τσάτσος σύμφωνα με τις διατάξεις 41 § 2 και 3 συνολικά 2) μετά από πρόταση της τυχαίας ψήφους εμπιστοσύνης Βουλής Κυβέρνησης που περιέχεται στο 117/20-9-77 πρακτικό του Υπουργικού Συμβουλίου περί ανανεώσεως της λαϊκή εντολής προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα τρία μεγάλα εθνικά θέματα: Κυπριακό, ελληνοτουρκικό και διαπραγματεύσεις με την Ε.Ο.Κ. ενώ με το Π.Δ. 978/77 καθορίσθηκαν οι βουλευτικές έδρες εκάστης εκλογικής περιφέρειας. Οι εκλογές προσδιορίσθηκαν για τις 10 Νοεμβρίου 1977. Πολίτευμα του Κράτους είναι η Προεδρευομένη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Η Κυβέρνηση Καραμανλή παρουσίασε ένα σύστημα αναλογικότερο από το προηγούμενο πλην όμως δεν ήταν τα ποσοστά κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων για τη συμμετοχή τους στην Β' κατανομή παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με εκείνα του 1974 ενώ δεν άλλαξε ο τρόπος κατανομής εδρών Επικρατείας.

---

6. Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης Εκλογής και Κόμματα στη δεκαετία του 80 σελ. 308

7. Βήμα Ένθετο, οι Εκλογές 1974 – 2004 σελ. 30

Η διαφορά ήταν στον τρόπο υπολογισμού του εκλογικού μέτρου π.χ. $12.000 : 2 \text{ έδρες} = 6.000$ ψήφοι το εκλογικό μέτρο είναι 6.000. Με τον νέο νόμο ωφελήθηκαν τα κόμματα που έπαιρναν λιγότερους ψήφους, στόχος η μείωση του εκλογικού μέτρου. Ο αριθμός εγκύρων ψηφοδελτίων μιας περιφέρειας διαιρούνταν με τον αριθμό των εδρών προσαυξημένο κατά μία έδρα (η λεγόμενη Ρήτρα +1) πρακτικά $12.000 \text{ ψήφοι} : 2 \text{ έδρες} + 1 \text{ ρήτρα} = 4.000$ ψήφοι δηλαδή το εκλογικό μέτρο έπεφτε σημαντικά.

Η Ελλάδα αντιμετώπιζε κρίσιμα εθνικά θέματα γι' αυτό ήταν αναγκαία μια ισχυρή Κυβέρνηση με νέα λαϊκή εντολή. Στις εκλογές του Νοεμβρίου 1977 συμμετέχουν: Η Νέα Δημοκρατία με αρχηγό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, η ΕΔΗΚ (Ένωση Δημοκρατικού Κέντρου) η οποία ήταν μετονομασία της Ένωσης Κέντρου/Νέες Δυνάμεις από το 1976 με αρχηγό πάλι τον Γεώργιο Μαύρο.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. με αρχηγό τον Ανδρέα Παπανδρέου. Ακόμη συμμετείχαν η Εθνική Παράταξη υπό τον Στέφανο Στεφανόπουλο, η Συμμαχία Προοδευτικών και Αριστερών Δυνάμεων υπό τον Ηλία Ηλιού αρχηγό της Ενωμένης Αριστεράς το 1974 και το κόμμα των Νεοφιλελευθέρων υπό τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (Κ.Κ.Ε.) Χαρίλαος Φλωράκης, Επαναστατικό Κομμουνιστικό Κίνημα Ελλάδας (ΕΚΚΕ) διοικούσα επιτροπή, Κομμουνιστική Οργάνωση Μαχητής (διοικούσα επιτροπή), Ελληνική Χριστιανοκοινωνική Ένωση (Ε.Χ.Ε.) διευθύνουσα επιτροπή, Ολυμπιακή Δημοκρατία Αικατερίνη Πατσαντζή, Εργατική Διεθνιστική Ένωση Τροκίτσες (Χαράλαμπος

Δούζας), Εργατοαγροτικό Κόμμα Ελλάδος (Ηλίας Μέμτσιας) και Κτηνοτροφικό Καπνικό Κόμμα (Αθανάσιος Λάλος).

Αποτελέσματα:

Σύνολο εγγεγραμμένων εκλογέων 6.403.738

Ψήφισαν 5.193.891

Άκυρα και λευκά ψηφοδέλτια 64.117

Σύνολο εγκύρων ψηφοδελτίων 5.129.771

Έλαβαν:

Ν.Δ. ψήφοι 2.146.365 ποσοστό 41,84% και έδρες 171

ΠΑΣΟΚ 1.300.025 ποσοστό 25,34% και έδρες 93

ΕΔΗΚ 612.786 ποσοστό 11,95% και έδρες 16

ΚΚΕ 480.272 ποσοστό 9,36% και έδρες 11

Ε.Π. 349.988 ποσοστό 6,82% και έδρες 5

Συμμ. 139.356 ποσοστό 2,72% και έδρες 2

ΚΝ 55.494 ποσοστό 1,08% και έδρες 2

Τα αποτελέσματα των εκλογών οδήγησαν στην επανεκλογή της Ν.Δ. με μικρότερο ποσοστό και στην παράλληλη αύξηση του ποσοστού του ΠΑΣΟΚ που επρόκειτο να διεκδικήσει με επιτυχία τις εκλογές του 1981. Η ΕΔΗΚ του Γεωργίου Μαύρου και το ΚΚΕ του Χαρίλαου Φλωράκη εξέλεξαν 16 και 11 βουλευτές αντίστοιχα. Τέλος η Ε.Π. η Συμμαχία Προοδευτικών και Αριστερών Δυνάμεων και η ΚΝ εξέλεξαν 5 και 3 βουλευτές, ενώ τα υπόλοιπα κόμματα δεν εκπροσωπήθηκαν στο Κοινοβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο**ΕΚΛΟΓΕΣ 1981**

Μετά την νίκη της Ν.Δ. στις εκλογές του 1977 ο Πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής που είχε στρέψει το εθνικό ενδιαφέρον του προς την Ευρωπαϊκή Ένωση υπογράφει στις 28 Μαΐου 1979 την είσοδο της Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Ένωση. Μετά το τεραστίας σημασίας αυτό γεγονός που έχει σημαδέψει ολόκληρη την νεώτερη ιστορία της Ελλάδας έως και σήμερα ο Γεώργιος Ράλλης μετά την αποχώρηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή από την πρωθυπουργία αναλαμβάνει χρέη πρωθυπουργού και οδηγεί την χώρα σε εκλογές στις 18 Οκτωβρίου 1981.

Το ισχύον εκλογικό σύστημα της περιόδου σε αντίθεση με τις εκλογές του 1977 ήταν η ενισχυμένη αναλογική. Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, ο οποίος με το 1119/81 Π.Δ. αφού έλαβε υπόψη α) τις διατάξεις του άρθρου 38 § 1 εδαφ. τελευταίο του Συντάγματος, β) του άρθρου 10 του 789/78 Ν. περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος της Εκλογικής Νομοθεσίας και γ) τα 1115/81, 1116/81, 1117/81 Π.Δ. δια των οποίων κατόπιν υποβληθείσης παραιτήσεως της προηγούμενης κυβερνήσεως διορισθείσας προς άμεση διάλυση της βουλής και διενέργεια εκλογών προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου προέβη στη διάλυση της Βουλής Β' περιόδου, ενώ με το 1122/81 Π.Δ. καθορίστηκαν οι βουλευτικές έδρες

---

8. Εκλογικά αποτελέσματα αρχείο Βουλής

9. Δημητρόπουλος Ανδρέας η Διάλυση της Βουλής σελ. 364

στις εκλογικές περιφέρειες.

Κατά την προεκλογική περίοδο ήταν εμφανής η αδυναμία του κυβερνώντος κόμματος και όλα έδειχναν ότι το ΠΑΣΟΚ όδευε προς την κατάκτηση της εξουσίας.

Τα κυριότερα κόμματα που μετείχαν στις εκλογές:

Νέα Δημοκρατία (Γεώργιος Ράλλης)

ΠαΣοΚ (Ανδρέας Παπανδρέου)

Ένωση Δημοκρατικού Κέντρου (Ιωάννης Ζίγδης)

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Χαρίλαος Φλωράκης)

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος Εσωτερικού (Χαράλαμπος Δρακόπουλος)

Κόμμα Φιλελευθέρων (Νικήτας Βενιζέλος)

Κόμμα Προοδευτικών (Σπύρος Μαρκεζίνης)

Συνασπισμός ΚοδηΣο – ΚΑΕ – Δημοκρατική Ενότητα (Ιωάννης Πεσμαζόγλου – Αλέξανδρος Μπαλτατζής).

Χριστιανική Δημοκρατία (Νικόλαος Ψαρουδάκης)

Για μια Επαναστατική Αριστερά (Διοικούσα Επιτροπή – Θάνος Δημάκος).

Επαναστατικό Κίνημα Ελλάδας – Μαρξιστικό Λενιστικό Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (ΕΚΚΕ – ΜΛ-ΚΚΕ) (Διευθύνουσα Επιτροπή – Χρήστος Μπίστης).

Αποτελέσματα εκλογής της 18ης Οκτωβρίου 1981

Σύνολο εγγεγραμμένων εκλογέων 7.059.778

Σύνολο ψηφισάντων 5.753.478

Άκυρα και λευκά ψηφοδέλτια 82.421

Σύνολο εγκύρων ψηφοδελτίων 5.671.057

Έλαβα:

ΠαΣοΚ ψήφοι 2.726.309 Ποσοστό 48,07% έδρες 172

Ν.Δ. ψήφοι 2.034.496 Ποσοστό 35,87% έδρες 115

ΚΚΕ ψήφοι 620.302 Ποσοστό 10,93% έδρες 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο**ΕΚΛΟΓΕΣ 1985**

Μετά την μεγάλη νίκη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το 1981 η επόμενη εκλογική αναμέτρηση που έλαβε χώρα στην Ελλάδα ήταν αυτή της 2ας Ιουνίου 1985. Με το Π.Δ. 216/85 αφού λήφθηκε υπόψη το άρθρο 41 § 2 και 3 του Συντάγματος, η πρόταση της Κυβέρνησης που είχε τύχει ψήφου εμπιστοσύνης και περιέχεται στο 36/17-4-85 πρακτικό Υπουργικού Συμβουλίου για ανανέωση λαϊκής κυριαρχίας προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα επισημαινόμενα σε εξαιρετικής σημασίας εθνικά θέματα διαλύθηκε η Βουλή Γ' περιόδου, ενώ με το Π.Δ. 218/85 καθορίστηκαν οι βουλευτικές έδρες στις εκλογικές περιφέρειες. Η πρώτη θητεία του Κων/νου Καραμανλή ως Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας έφθανε στο τέλος της και στη θέση του εξελέγη ο υποστηρικτής από το κυβερνών κόμμα δικαστής του Αρείου Πάγου Χρήστος Σαρτζετάκης. Το εκλογικό σύστημα της περιόδου ήταν το πλειοψηφικό με ταυτόχρονη μείωση του ορίου ηλικίας του εκλογέως από τα 20 στα 18, ενώ καθιερώνεται η κλειστή λίστα και η κατάργηση σταυρού προτίμησης.

Τα κυριότερα κόμματα που μετείχαν στις εκλογές ήταν:

ΠαΣοΚ (Ανδρέας Παπανδρέου)

Νέα Δημοκρατία (Κωνσταντίνος Μητσοτάκης)

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (Χαρίλαος Φλωράκης)

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας Εσωτερικού (Γιάννης Μπανιάς)

Κόμμα Φιλελευθέρων (Νικήτας Βενιζέλος)

Ελεύθεροι (Βασίλειος Λεβέντης)

Εθνική Πολιτική Ένωση (Διοικούσα Επιτροπή)
 Αγωνιστικό Σοσιαλιστικό Κίνημα Ελλάδος (Εκτελεστική Επιτροπή)
 Επαναστατικό Κίνημα Ελλάδας (Διευθύνουσα Επιτροπή)
 Κομμουνιστική Αριστερά (Διευθύνουσα Επιτροπή)
 Εργατική Διεθνιστική Ένωση Τροτσκιστές (Μάτσας Σαμπέτας)
 Ελληνική Χριστιανοκοινωνική Ένωση (Διευθύνουσα Επιτροπή)
 Ολυμπιακή Δημοκρατία (Στάθης Πατσαντζής)
 Πράσινοι, Οικολογικό Κόμμα Ελλάδας
 Πανελλήνια Πράσινη Εναλλακτική Κίνησης (Β.Κουρεμένος)
 Κίνημα Ανθρωπιστικό (Χ.Κωνσταντόπουλος)
 Πατριωτική Δεξιά (Γ.Μιχαλόπουλος)

Αποτελέσματα εκλογών της 2ας Ιουνίου 1985

Σύνολο εγγεγραμμένων εκλογέων 8.008.647

Σύνολο ψηφισάντων 6.422.466

Άκυρα και λευκά ψηφοδέλτια 57.372

Σύνολο έγκυρων ψηφοδελτίων 6.365.094

Έλαβαν:

ΠαΣοΚ ψήφοι 2.916.735 ποσοστό 45,82% έδρες 161

Ν.Δ. ψήφοι 2.599.681 ποσοστό 40,84% έδρες 126

ΚΚΕ ψήφοι 629.525 ποσοστό 9,89% έδρες 12

ΚΚΕ (εδ.) ψήφοι 117.135 ποσοστό 1,84% έδρα 1

Το τελικό αποτέλεσμα με ποσοστό 45,82% και 161 Βουλευτές έδωσε την κυριαρχία για δεύτερη συνεχή τετραετία στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. με τον Ανδρέα Παπανδρέου να συνεχίζει να βρίσκεται στην Πρωθυπουργία.

Η Ν.Δ. με αρχηγό τον Κων/νο Μητσοτάκη ηττάται με ποσοστό 40,84% και 126 Βουλευτές.

Από τα υπόλοιπα υποψήφια κόμματα εισάγεται στη Βουλή με ποσοστό 9,89% και 12 βουλευτές το ΚΚΕ του Χαρίλαου Φλωράκη και το ΚΚΕ (εσ.) με 1,84% και 1 βουλευτή τον Γιάννη Μπανιά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο**ΕΚΛΟΓΕΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ 1989**

Μετά την δεύτερη συνεχή νίκη του ΠΑΣΟΚ στις 2 Ιουνίου του 1985 ακολουθεί μια ιδιαίτερη εκλογική αναμέτρηση στις 18 Ιουνίου του 1989. Έντεκα χρόνια μετά τη ψήφιση του συντάγματος του 1975 κατατίθεται στη Βουλή πρόταση αναθεώρησης 10 άρθρων του Συντάγματος.

Οι προτάσεις αυτές αναφέρονται στις γνωστές υπερεξουσίες του προέδρου της Δημοκρατίας. Η αναθεώρηση του 1986 είχε ως στόχο τη μείωση της εξουσίας του Προέδρου της Δημοκρατίας και παράλληλα την αύξηση των αρμοδιοτήτων του Πρωθυπουργού. Η κορυφαία προσφορά της αναθεώρησης του 1986 είναι καθιέρωση της απόλυτης αρχής της Δεδηλωμένης.

Από τη λήξη της πρώτης θητείας του Κων/νου Καραμανλή επόμενος Πρόεδρος εκλέγεται ο Χρήστος Σαρτζετάκης Δικαστής του Αρείου Πάγου. Με το Π.Δ. 329/89 Π.Δ. αφού λήφθηκε υπόψη το άρθ.52 § 1 Συντ. προκηρύχθηκαν εκλογές στις 2.6.1989 έληξε η Δ. Περιοδ. Βουλής με το Π.Δ. 288/84 καθορίσθηκαν οι βουλευτικές έδρες εκάστης εκλογικής περιφέρειας.

Τα κυριότερα κόμματα που μετείχαν στις εκλογές:

- Νέα Δημοκρατία (Κων/νος Μητσοτάκης)
- ΠΑΣΟΚ (Ανδρέας Παπανδρέου)
- Συνασπισμός της αριστεράς και της προόδου (Χαρίλαος Φλωράκης)
- Κόμμα Φιλελευθέρων (Νικήτας Βενιζέλος)
- Οικολόγοι Εναλλακτικοί (Ηλιόπουλος)
- Δημοκρατική Ανανέωση(Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος)
- Ένωση Δημοκρατικού Κέντρου (Ιωάννης Ζίγδης)
- Συνασπισμός Κομμάτων «Άμεση Δημοκρατία» (Μανόλης Γλέζος)
- Αγωνιστικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Ελλάδος (ΑΣΚΕ) (Εκτελεστική Επιτροπή)
- Εθνική Πολιτική Ένωση (ΕΠΕΝ) Χρύσανθος Δημητριάδης)
- Ελληνικό Σοσιαλιστικό Κόμμα για Δημοκρατία και Ανάπτυξη (Γεράσιμος Αρσένης)
- Ελληνορθόδοξο Κίνημα Σωτηρία (ΕΛΚΙΣ) (Ανδρέας Λύρας)
- Επαναστατικό Κίνημα Ελλάδας (ΕΚΚΕ) (Χρήστος Μπίστης)
- Εργατικό Αντιιμπεριαλιστικό Μέτωπο (Εμμανουήλ Βασιλακάκης)
- ΚΚΕ Εσωτερικού-Ανανεωτική Αριστερά (Γιάννης Μπανιάς)

Αποτελέσματα εκλογών της 18ης Ιουνίου 1989

Σύνολο εγγεγραμμένων εκλογέων 8.302.412

Σύνολο ψηφισάντων 6.669.228

Άκυρα και λευκά ψηφοδέλτια 148.017

Σύνολο έγκυρων ψηφοδελτίων 6.697.568

Κόμμα	ΝΔ	ΠΑΣΟΚ	ΣΥΝ.	ΔΗΑΝΑ	Συν.Ανεξ
ψήφοι	2.887.488	2.551.518	855.944	65.614	
Ποσοστό	44,28%	39,13%	13,13%	1.01%	
Έδρες	145	125	28	1	1

Οι εκλογές του 1989 ορίζονται για 18 Ιουνίου. Τα επίσημα αποτελέσματα των εκλογών έφεραν πρώτη την Ν.Δ. με αρχηγό τον Κ. Μητσοτάκη έχοντας ποσοστό 44,28% και εκλέγοντας 145 Βουλευτές δεύτερο το ΠΑΣΟΚ με 39,15% και 125 Βουλευτές και αρχηγό τον ιδρυτή του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Παπανδρέου, τρίτο τον Συνασπισμό με αρχηγό τον Χαρίλαο Φλωράκη και 18 Βουλευτές και το ΔΗΑΝΑ με τον Κων/νο Στεφανόπουλο με 1,01% .

Με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της 18ης Ιουνίου κανένα κόμμα δεν διέθετε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία για να μπορέσει να σχηματίσει Κυβέρνηση. Έτσι σύμφωνα με το άρθρο 37 του Συντάγματος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης δίνει την πρώτη διερευνητική εντολή στη Ν.Δ, για σχηματισμό Κυβέρνησης και αν η Ν.Δ. δεν κατάφερε να δημιουργήσει αυτοδύναμη Κυβέρνηση που να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας της Βουλής θα κατέφευγε στη δεύτερη. Ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας συναντήθηκε δύο φορές με τον Πρόεδρο του Συνασπισμού Χαρίλαο Φλωράκη και πρότεινε Κυβέρνηση δύο μηνών με Υπουργό τον ίδιο. Ο Συν/σμός αρνήθηκε και έτσι τη δεύτερη εντολή ανέλαβε το δεύτερο σε δύναμη Κόμμα το ΠΑΣΟΚ ούτε όμως και με το ΠΑΣΟΚ επιτεύχθηκε λύση. Τέλος ο Κων/νος Μητσοτάκης πρότεινε τη συνεργασία Ν.Δ.-Συνασπισμού με πρωθυπουργό τον Τζανή Τζανετάκη. Έτσι οδηγούμαστε στον λεγόμενο « Ελληνικό Ιστορικό Συμβιβασμό» μεταξύ δύο αντιθέτων πολιτικών χώρων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

ΕΚΛΟΓΕΣ 5ης Νοεμβρίου 1989

Μετά τη δημιουργία της Κυβέρνησης Τζενετάκη όπως είχε συμφωνηθεί θα δημιουργόταν υπηρεσιακή Κυβέρνηση και η χώρα θα οδηγούνταν σε εκλογές.

Η ημερομηνία ορίστηκε για 5 Νοεμβρίου 1989. Ένα μήνα πριν τις εκλογές όπως προβλέπει το άρθρο 37 του Συντάγματος έγινε η σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και υπηρεσιακός Υπουργός ορίστηκε ο πρόεδρος του Αρείου Πάγου Ιωάννης Γρίβας. Με το Προεδρικό διάταγμα 557/1989 στις 12 Οκτωβρίου 1989 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης αφού έλαβε υπόψη 1) τις διατάξεις των άρθρων 35 παρ. 2 εδ. γ', 37 παρ.3 εδ.τελ και 49 παρ. δε τελ. του Συντάγματος. 2) α) Το γεγονός ότι οι διερευνητικές εντολές που δόθηκαν στους Αρχηγούς πρώτου, δευτέρου και τρίτου σε κοινοβουλευτική δύναμη κομμάτων δεν τελεσφόρησε. β) Ότι στη σύσκεψη των αρχηγών των κομμάτων στις 10 Οκτωβρίου 1989 επιβεβαιώθηκε η αδυναμία σχηματισμού Κυβέρνησης που θα είχε την εμπιστοσύνη της Βουλής, γ) Ότι απέτυχαν οι προσπάθειες σχηματισμού Κυβέρνησης ευρύτερης αποδοχής για να διενεργήσει εκλογές, προέβη στην διάλυση της Βουλής Ε' περιόδου και με το 558 του 89 Π.Δ. καθορίστηκαν οι Βουλευτικές έδρες στις εκλογικές περιφέρειες.

Τα εκλογικά αποτελέσματα της 5ης Νοεμβρίου στην οποία συμμετείχαν οι ίδιες πολιτικές δυνάμεις και έφεραν τα εξής αποτελέσματα:

Αποτελέσματα εκλογών της 5ης Νοεμβρίου 1989

Κόμμα	ΝΔ	ΠΑΣΟΚ	ΣΥΝ.	Οικ.Εν	Συν.Ανεξ
ψήφοι	3.093.479	2.724.334	734.611	39,158	
Ποσοστό	46,19%	40,68%	10,97%	0,58%	
Έδρες	148	128	21	1	2

Φέρνουν πάλι την Ν. Δημοκρατία πρώτη δύναμη με 46,19% χωρίς όμως την δυνατότητα να σχηματίσει Κυβέρνηση επειδή είχε 148 βουλευτές. Αυξήθηκαν επίσης οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ από 125 σε 128 ενώ αντίθετα μειώθηκαν από 28 σε 21 οι Βουλευτές του Συνασπισμού. Αποτέλεσμα ήταν η συμφωνία της σύστασης Οικουμενικής Κυβέρνησης στις 22 Νοεμβρίου μετά από τις συναντήσεις των πολιτικών αρχηγών και του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΚΛΟΓΕΣ 1990

Σύμφωνα με το Π.Δ. 63/90 αφού λήφθηκαν υπόψη οι διατάξεις των άρθρων 32 § 1,3 και 4 εδ. α, 35 § 2 περιπτ. γ και 41 § 3 Συντάγματος , και εξ αιτίας του γεγονότος ότι η Βουλή δεν εξέλεξε Πρόεδρο Δημοκρατίας κατά τις τρεις διαδοχικές ονομαστικές ψηφοφορίες που διεξήχθησαν στις 19, 25 Φεβρουαρίου και 3 Μαρτίου 1990 διαλύθηκε η Βουλή ΣΤ΄ περιόδου ενώ με το Π.Δ. του 90 καθορίσθηκαν οι βουλευτικές έδρες στις εκλογικές περιφέρειες.

Τα κυριότερα κόμματα που συμμετείχαν στις εκλογές αυτών ήταν:

N. Δημοκρατία

ΠΑΣΟΚ

Συνασπισμός

Οικολόγοι -Εναλλακτικοί

Δημοκρατική Ανανέωση

Συνδυασμοί ανεξαρτήτων κ.λ.π. μικρά κόμματα

Το σύνολο των εγγεγραμμένων εκλογέων ήταν 8.453.695

Ψήφισαν 6.698.491

Άκυρα λευκά 112.551

Έγκυρα 65.086.040

Αποτελέσματα έλαβαν:

Κόμμα N.Δ.

Ψήφοι 3.088.137

Ποσοστό 46,89%

Έδρες 156

ΠΑΣΟΚ

Ψήφοι 2.543.042

Ποσοστό 38,61%

Έδρες 123

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ

Ψήφοι 677.059

Ποσοστό 10,28%

Έδρες 19

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ Έδρες 6

ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ

ψήφοι 50.868

ποσοστό 0,77%, έδρα 1

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗ

ψήφους 44.077 , ποσοστό 0,67% , έδρα 1

Κεφάλαιο 9ο

ΕΚΛΟΓΕΣ 1993

Στις εκλογές της 8ης Απριλίου 1990 μετά τα όσα είχαν προηγηθεί από τις δύο προηγούμενες αναμετρήσεις η Ν.Δημοκρατία τελικά κατάφερε να εκλέξει αυτόνομη Κυβέρνηση με Πρωθυπουργό τον Κων/νο Μητσοτάκη η οποία πρότεινε και εξέλεξε τον Κων/νο Καραμανλή στην Προεδρία της Δημοκρατίας. Ενώ όλα έδειχνα ότι η περίοδος της πολιτικής αστάθειας είχε φθάσει στο τέλος της η Κυβέρνηση Μητσοτάκη δεν κατάφερε εξ αιτίας εσωκομματικών προβλημάτων να συμπληρώσει την 4ετία. Στις 9 Σεπτεμβρίου 1993 η Ν. Δημοκρατία χάνει την απαραίτητη κοινοβουλευτική εμπιστοσύνη. Με το Π.Δ. 352 διαλύεται η Βουλή για ανανέωση της εμπιστοσύνης της Βουλής και της λαϊκής εντολής για την αντιμετώπιση εξαιρετικής σημασίας εθνικών θεμάτων από τον Κων/νο Καραμανλή .Το εκλογικό σύστημα αλλάζει, απαιτεί πλέον την συγκέντρωση του 3% των εγκύρων ψηφοδελτίων στο σύνολο της επικρατείας για να μπορεί ένα κόμμα να συμμετάσχει στην κατανομή εδρών.

Οι εκλογές προκηρύσσονται για 10 Οκτωβρίου 1993 . Το σύνολο των εγγεγραμμένων εκλογέων ήταν 8.861.833, ψήφισαν 7.019.925 λευκά άκυρα 119.614, έγκυρα ψηφοδέλτια 690.311. Τα αποτελέσματα των εκλογών φέρνουν στην εξουσία το ΠΑΣΟΚ με 3.235.017 ψήφους ποσοστό 46,86% και 170 έδρες και Πρωθυπουργό τον ιδρυτή του Ανδρέα Παπανδρέου. Στη δεύτερη θέση την Ν.Δημοκρατία του Κων/νου Μητσοτάκη με 2.711.737 ψήφους ποσοστό 39,30% και 111 και στη τρίτη τον νεοϊδρυθέν κόμμα του Αντώνη Σαμαρά ΠΟΛΑΝ Πολιτική Άνοιξη με 336.4609 ψήφους ποσοστό 4.88% και 4 έδρες, γεγονός που απεικονίζει τον εσωτερικό κατακερματισμό και την ανάδειξη εσωκομματικών προβλημάτων της Νέας Δημοκρατίας και τέλος το ΚΚΕ που είχε εκλέξει στη θέση της Γ. Γραμματέως την Αλέκα Παπαρήγα με 313.001 ψήφους ποσοστό 4.54% και 9 έδρες.

Κεφάλαιο 10ο

ΕΚΛΟΓΕΣ 1996

Στις εκλογές του 1993 το ΠΑΣΟΚ κερδίζει τις εκλογές , για τελευταία όμως φορά με τον ιδρυτή του στο τιμόνι. Ο Ανδρέας Παπανδρέου εξ αιτίας των προβλημάτων υγείας που από παλαιότερα αντιμετώπιζε εισάγεται στο Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο μέσα από το οποίο στις 15 Ιανουαρίου του 96 έχοντας πληροφορηθεί από τους συνεργάτες του και το γιό του Γεώργιο τις εσωκομματικές διαδικασίες υποβάλει την παραίτησή του με την μορφή επιστολής προς την κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ. Έτσι ακολουθώντας το άρθρο 37 § 2 του Συντάγματος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διόρισε Πρωθυπουργό τον Κων/νο Σημίτη που εξελέγη στις εσωκομματικές εκλογές του ΠΑΣΟΚ. Το γεγονός ότι ο Νέος Πρωθυπουργός αντιμετώπιζε μια από τις μεγαλύτερες Ελληνοτουρκικές κρίσεις καθώς και ο άτυπος τίτλος του Υπηρεσιακού Πρωθυπουργού τον οδήγησε στην πρόωρη διενέργεια εκλογών οι οποίες ορίσθηκαν για 22 Σεπτεμβρίου το 96. Με το 268/1996 Π.Δ. διαλύθηκε η Βουλή για εσωτερικά και εθνικά θέματα , σύμφωνα και με την 263/22.8.96 πράξη Υπουργικού Συμβουλίου, ενώ με το Π.Δ. 306/99 καθορίσθηκαν οι Βουλευτικές έδρες των εκλογικών περιφερειών.

Στις εκλογές συμμετείχε το ΠΑΣΟΚ με τον νεοεκλεγέντα αρχηγό του Κώστα Σημίτη, η Νέα Δημοκρατία με τον επίσης νέο αρχηγό Μιλτιάδη Έβερτ, το Κ.Κ.Ε. με την Γενική Γραμματέα Αλέκα Παπαρήγα, ο Συνασπισμός με τον Νίκο Κωνσταντόπουλο και τέλος το Δ.Η.Κ.Κ.Ι. με τον Δημήτρη Τσοβόλα που συμμετείχε για πρώτη φορά στις εκλογές

μετά την αποχώρηση του αρχηγού του από το ΠΑΣΟΚ, η Ένωση Οικολόγων (Δ. Βεργής), Ένωση Κεντρώων (Βασίλης Λεβέντης) Μ-Λ-Κ.Κ.Ε. Διευθύνουσα Επιτροπή, Οικολόγοι Εναλλακτικοί (Μιχάλης Δερτούτσος) και Κόμμα Ελληνισμού (Σοφιανόπουλος).

Αποτελέσματα εκλογών

Σύνολο εγγεγραμμένων 9.145.598

Σύνολο ψηφισάντων 6.982.204

Άκυρα και λευκά 198.759

Σύνολο εγκύρων ψηφοδελτίων 6.783.445

Έλαβαν ΠΑΣΟΚ ψηφ. 2.814.779, ποσοστό 41,49% , έδρες 156

Νέα Δημοκρατία ψηφ. 2.586.069 « 38,12% « 102

Κ.Κ.Ε. « 380.046 « 5,60% « 11

Συνασπισμός « 347.236 « 5,12% « 10

ΔΗΚΚΙ « 199.686 « 2,94% « 9

Κεφάλαιο 11ο

ΕΚΛΟΓΕΣ 2000

Η πρώτη τετραετία του Κώστα Σημίτη ως Πρωθυπουργού της Ελλάδος τελειώνει και με το υπ' αριθμ. 97/2000 Π.Δ. προκηρύσσονται πρόωρα εκλογές για 9 Απριλίου 2000 προκειμένου να ανανεωθεί η λαϊκή εντολή για το κρίσιμο εθνικό θέμα της εισόδου στην οικονομική νομισματική ένωση (ΟΝΕ) και για τη συγκρότηση της αναθεωρητικής Βουλής σύμφωνα με την 12/2000 πράξ. Υπ. Συμβ.

Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο Κων/νος Στεφανόπουλος. Στην Προεδρία του κυβερνώντας κόμματος παραμένει ο Κώστας Σημίτης που αναζητά να οδηγήσει το ΠΑΣΟΚ για δεύτερη συνεχή 4ετία στην εξουσία. Στο τιμόνι της Ν. Δημοκρατίας βρίσκεται ως Πρόεδρος ο Κων/νος Καραμανλής που από το 1997 είχε επικρατήσει έναντι των εσωκομματικών αντιπάλων του.

Η ΠΟΛΑΝ είχε πλέον διαλυθεί ενώ το Κ.Κ.Ε. συνέχιζε με γενική γραμματέα την Αλέκα Παπαρήγα καθώς και ο Συνασπισμός με τον Νίκο Κωνσταντόπουλο και το ΔΗΚΚΙ του Δημήτρη Τσοβόλα που είχε καταφέρει κατά την πρώτη υποψηφιότητα στις εκλογές του '96 να εισαχθεί στην Βουλή. Οι εκλογές διεξήχθησαν ομαλά και σύνολο 9.277.277 εγγεγραμμένων ψήφισαν 7.026.634 δίνοντας για δεύτερη συνεχή 4ετία την εξουσία στο ΠΑΣΟΚ. Η Νέα Δημοκρατία αύξησε την δύναμή της και παρέμεινε στην αξιωματική αντιπολίτευση, ενώ από τα μικρότερα σε κοινοβουλευτική δύναμη κόμματα εισήχθησαν στην Βουλή το Κ.Κ.Ε. και ο Συνασπισμός.

Τα κυριότερα κόμματα που συμμετείχαν στις εκλογές ήταν:

ΠΑΣΟΚ (Κώστας Σημίτης)

Ν.Δημοκρατία (Κώστας Καραμανλής)

Κ.Κ.Ε. (Αλέκα Παπαρήγα)

Συνασπισμός (Νίκος Κωνσταντόπουλος)

ΔΗΚΚΙ (Δημήτρης Τσοβόλας)

Κόμμα Ελληνισμού (Σ. Σοφιανόπουλος)

ΑΣΚΕ (Νικ. Καργόπουλος, Ν. Λεοντόπουλος, Σ. Στενός)

Έλληνες Οικολόγοι (Δ. Βεργής)

Κ.Κ.Ε. (μ-λ) (Γρηγ.Κωνσταντόπουλος κ.α)

Ένωση Κεντρώων (Βασίλης Λεβέντης) και

ΜΕΡΑ (Χρ, Μπίτσης κ.α)

Αποτελέσματα εκλογών

Σύνολον εγγεγραμμένων 9.277.277

Άκυρα και λευκά 158.501

Σύνολο ψηφισάντων 7.026.634

Σύνολον εγκύρων ψηφ. 6.868.133

Έλαβαν ΠΑΣΟΚ ψηφ. 3.008.081, ποσ. 43.80% έδρ.158

» Ν.Δημοκρατία 2.034.948 « 42.74% « 125

« Κ.Κ.Ε. 379.280 « 5.52% « 11

« Συνασπισμός 219.988 « 3,20% « 6

Κεφάλαιο 12ο

ΕΚΛΟΓΕΣ 7 Μαρτίου 2004

Μετά την δεύτερη οριακή επικράτηση του ΠΑΣΟΚ έναντι της Νέας Δημοκρατίας προέκυψε αναθεωρητική Βουλή που θα οδηγούσε την χώρα στην δεύτερη αναθεώρηση του συντάγματος του 1975. Η διαδικασία της αναθεώρησης (η πρώτη είχε γίνει το 1986) ξεκίνησα όπως προέβλεπε το Σύνταγμα έξι χρόνια πριν . Την 1η Ιανουαρίου 1995 ο Ανδρέας Παπανδρέου που βρισκόταν τότε στην πρωθυπουργία εξήγγειλε την αναθεώρηση του συντάγματος.

Η αναθεωρητική διαδικασία έμεινε ατελής και ξεκίνησε εκ νέου μετά τις εκλογές του 1996. Η αναθεωρητική επιτροπή συγκροτήθηκε με απόφαση του Προέδρου της Βουλής τον Αύγουστο του 2001 και ολοκλήρωσε τις εργασίες της τον Νοέμβριο του ίδιου έτους. Η ψήφιση της αναθεώρησης έγινε την Παρασκευή 6 Απριλίου 2002 και δημοσιεύθηκε στις 17 Απριλίου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο Κων/νος Στεφανόπουλος που κατά την διαδικασία εκλογής του είχε συγκεντρώσει στο πρόσωπό του την συναίνεση των δύο μεγάλων κομμάτων (ΠΑΣΟΚ Ν. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ). Ως εκλογικό σύστημα είχε ορισθεί η ενισχυμένη αναλογική εν αντιθέσει με το ισχύον σύστημα των εκλογών 1993, 1996, 2000.

Με το Π.Δ. 48/11.2.2004 διαλύεται η Βουλή και με το Π.Δ. 381/2002 ορίζονται οι βουλευτικές έδρες στις εκλογικές περιφέρειες και οι εκλογές προσδιορίζονται για 7 Μαρτίου σύμφωνα με το Π.Δ. για κρίσιμα εθνικά ζητήματα. Υποψήφιοι το ΠΑΣΟΚ με αρχηγό τον Γεώργιο Παπαδένδρου γιό του αείμνηστου Α. Παπανδρέου που είχε

αναλάβει την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, καθώς ο Κώστας Σημίτης αποφάσισε να μην είναι υποψήφιος εκ νέου για την πρωθυπουργία.

Η Ν. Δημοκρατία διεκδικεί την εξουσία με αρχηγό τον Κώστα Καραμανλή. Το Κ.Κ.Ε. με γραμματέα την Αλέκα Παπαρήγα και ο Συνασπισμός με το Νίκο Κωνσταντόπουλο. Τελικά μετά από σχεδόν μια δεκαετία στη διακυβέρνηση της χώρας από το ΠΑΣΟΚ με διάλειμμα την περίοδο 91-93 η Ν.Δ. με αρχηγό τον ανεψιό του Εθνάρχη ανεβαίνει στην εξουσία με 163 βουλευτές. Το ΠΑΣΟΚ έρχεται στην αξιωματική αντιπολίτευση και μειώνει την δύναμή του σε 117 βουλευτές, το Κ.Κ.Ε. αυξάνει κατά 1 και έχει 12 βουλευτές και ο Συνασπισμός εκλέγει 6 συνολικά.

Πιο συγκεκριμένα το σύνολο των εγγεγραμμένων εκλογέων ήταν 9.886.807 ψήφισαν 7.575.190 άκυρα λευκά 166.816, έγκυρα 7.408.374 και έλαβαν ΠΑΣΟΚ 3.003.988 ποσοστό 40,548%, Ν.Δημοκρατία 3.360.424 ποσοστό 45,360%, Κ.Κ.Ε. 436.818 ποσοστό 5.896% και Συνασπισμός 241.414 ποσοστό 3.263%.